

ALLMÄNNA VALMANSFÖRBUNDETS UTTALANDE OCH VALPROGRAM 1908.

Allmänna valmansförbundet vill inför det djupt betydelsefulla afgörande, som inneslutes i de stundande politiska valen, till den svenska valmanskåren rikta följande uttalande:

Vårt folk har genom de senaste årens händelser fått hela sin ställning utåt förändrad och allvarsamt påmintas därom, att det ingalunda står utanför den allmänna europeiska politiken, Dess bättre äga vi äfven stärkande erfarenheter af hvad en enig folkvilja samt kraft och beslutsamhet i regeringens och folkets uppträdande kunna uträtta vid häfdandet af nationens lifsintressen. Vi manas därpå till oafslätlig sträfvan att i vårt folk skapa en ädel och vaken medborgaranda samt håg och lust att i hela dess fullhet utveckla all vår nationella kraft.

I vårt folklif arbeta sida vid sida uppbyggandets och nedbrytandets makter. Att beslutsamt välja mellan dessa är det viktigaste af alla val Den alltjämt växande agitation, som sträfvar att afkräfta. vårt folk samt att minska dess aktning för lag och rätt och dess håg att värna sitt oberoende, nödvändiggör en snar och fast sammanslutning af alla dem som ha blick och sinne för, att det här gäller just de källflöden, ur hvilka främst välla krafter till det nationella lifvets bevarande och pånyttfödelse. Att afstå från dessa källflöden är att afstå från de verksamaste medlen till utveckling i högsta och bästa mening. Men därtill har vårt folk minst af allt råd.

Den omfattande ekonomiska kris, under hvars hårda tryck vårt folk nu lefver, har gifvit oss en ny stark maning att noga uppmärksamma näringslivets många skilda kraf. Tyvärr har den också i vårt ekonomiska lif blottat svåra lyten, som på allvar måste bekämpas. Verkligt och varaktigt välstånd är icke att vinna på de oroliga och jäktande spekulationernas, men väl på det idoga arbetets och den samvetsgranna pliktuppfyllelsens väg. Med tanke härpå är det af högsta vikt att främja vårt folks fostran till ökad arbetskicklighet och större ekonomisk omsikt, till kunnig och planmässig arbetsledning samt ökad intensitet i arbetet. I detta samband måste dock med allvar betonas angelägenheten af en lagstiftning till värn för vårt näringslif mot sådana öfvergrepp, som bryta arbetsaftalets helgd eller våldföra den enskildes frihet och understundom sätta hela samhällets välfärd på spel.

I samarbete med riksdagen har det lyckats den nuvarande regeringen att genomföra många betydelsefulla reformer. I främsta rummet må härvid erinras om den lösning af rösträttsfrågan, om hvars slutliga öde de stundande valen skola döma. Hvilande på bred demokratisk grundval, söker detta förslag genom själfva valsättet förverkliga den aktning för andras rätt, som är ett grundväsentligt villkor för en lycklig samhällsutveckling. Med hänsyn till detta förslags vidtgående följder måste man finna det naturligt, att riksdagens båda kamrar varit eniga om att icke nu på här berörda område taga ett ännu större steg, utan i fråga om den kvinnliga rösträtten velat afvakta den pågående utredningens resultat, innan några afgöranden träffas.

Byggande på de grunder, som här angifvits, vill förbundet sammanfatta sina närmaste politiska önskemål i följande

VALPROGRAM:

1. Rösträttsfrågan.

Rösträttsfrågans slutliga lösning genom antagandet vid nästa års riksdag af det sedan år 1907 hvilande rösträttsförslaget

2. Näringspolitik.

Verksamt understöd åt alla praktiska sträfvanden, som afse:

våra naturtillgångars rationella tillgodogörande:

jordbrukarklassens stärkande och jordbrukets höjande, bl.a, genom beredandet af möjligast billiga frakter för jordbruksnäringens behof, egnahems-rörelsens organisering därhän, att jordbruk på billiga villkor och utan onödiga formaliteter beredas åt väl vitsordade jordbruksarbetare;

beredande af för det lilla Jordbruket lämpad landtbruksundervisning;

tillgodoseende af landtbrukets behof af arbetskraft genom därför afpassad arbetsförmedling;

och framför allt den enskilda äganderättens skyddande mot äfventyrliga socialpolitiska experiment;

handverkets och den mindre industriens understödjande genom främjande af åtgärder för tillhandahållande af billig driftkraft och beredande af fullgod yrkesuppfostran medelst lämplig lärlingslagstiftning och understöd åt yrkesskolor;

industriens, särskildt exportindustriens, och handelns kraftiga upphjälpande och stärkande mot utländsk konkurrens, bland annat genom rationell fraktpolitik och sådana förvaltningsreformer, som gifva staten erforderliga organ för kraftig samverkan med näringslivets målsmän;

öppnande af nya verksamhetsfält och afsättningsområden;

förbättrad handelslagstiftning, som tillgodoser såväl den större som den midre handelns berättigade intressen;

kreditväsendets ordnande, så att sund företagsamhet främjas.

1. Social lagstiftning.

Tryggande af arbetsaftalet med rättslig påföljd för aftalsbrott och vidtagande af sådana lagstiftningsåtgärder, genom hvilka förföljelser, som afse att kränka enskildes arbetsfrihet, kunna tillbörligen tillbakavisas och beifras;

förhindrande af allmänfarliga strejker och sådana arbetsnedläggelser på jordbrukets område, som äfventyra årets skörd och husdjurens nödiga omvårdnad;

häfdande af principerna om föreningsrätt och föreningsfrihet, hvarigenom om rätten att tillhöra eller icke tillhöra viss organisation fastslås och såväl arbetsgifvares som arbetaresammanslutningars juridiska ansvarighet klargöres och fastställes;

verksamt främjande af arbetareklassens själfhjälpssträfvanden, särskildt i fråga om egna hems bildande, utvecklad olycksfallsförsäkring samt den ålderdoms- och invaliditetsförsäkring, som statens ekonomiska bärkraft kan medgifva.

4. Reformen i statsförvaltningen, skatteväsendet och försvarsväsendet.

Statsförvaltningens och rättegångsväsendets reformering och förenkling i syfte af ärendenas snabbare handläggning och arbetskraftens bättre utnyttjande;

aflägsnande af onödiga skrankor mellan i statens tjänst anställda betjante samt ämbets- och tjänstemän;

skatteväsendets förbättrande, så att en allt mera rättvis fördelning af skattebördorna till stat och kommun må vinnas, hvarvid tillses, hurivida icke vissa kommunala utgifter kunna utjämnas genom fördelning på större områden eller lättas genom statens understöd, där de äro mest tryckande;

försvarets utveckling under planmässig användning af därtill anslagna medel och under tillbörlig förvaltningskontroll;

understöd och uppmuntran åt det frivilliga skytteväsendet;

noggrann pröfning af ifrågasatta statsutgifter och den sparsamhet, som hänsynen till god statshushållning kräfver.

5. Uppfostran och folkhälsa.

Folkuppfostrans bibehållande och utveckling på kristen och nationell grund och vårt skolväsendes reformerande i praktisk riktning;

bekämpande af fosterlandsfientliga och försvarsfientliga sträfvanden;

nykterhetssträfvandets främjande på den personliga öfvertygelsens väg och medelst en lagstiftning, som främst tager hänsyn till ordningens och sedlighetens kraf;

fullständig och allsidig utredning af alkoholspörsmålet från såväl etisk och social som ekonomisk synpunkt;

kamp mot tuberkulos och andra folksjukdomar;

främjande af idrott och sådana öfningar, som lända till nationell hälsa och frisk lifssyn;

befordrande på alla områden af de sträfvanden som åsyfta idoghet, sparsamhet och måttlighet.

I förverkligandet af det program, hvars grundlinjer nu angifvits, ser Allmänna valmansförbundet säkraste vägen att stärka vårt land inåt och utåt och att låta dess söner här känna den trefnad, som binder den vid fosterlandet med tillgifvenhetens och kärlekens band. Med förtröstan går förbundet den stundande valstriden till mötes och räknar på stark anslutning från alla håll, där man icke vill främja de sociala och politiska sträfvanden, som de radikale och socialdemokraterna arbeta för. Till hvar och en som inser, att de socialistiska samhällsidealen gå ut på undertryckande af den enskildes medborgerliga och religiösa frihet och medborgerliga rättigheter och äro oförenliga med en god samhällsordning och med kristen kultur, ställa just de förestående valen den kraftigaste maning att sluta sig till den sida, där man vill värna allas rätt och allas frihet.

För eller emot socialisternas makt i Sverige, detta blir i synnerlig grad den fråga, som vid den stundande valstriden bör afgöra, på hvilken sida valmannen har att ställa sig.